

УДК 377.091.212:
[74.012:39]:[94+
908](477.85)]

DOI:10.30857/2617-
0272.2020.1.7.

ГАВРИЛЮК Р. М.

Вижницький фаховий коледж мистецтв і дизайну ім. В.Шкрібляка

ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧА СПАДЩИНА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕХАНІЗМ ЕТНОДИЗАЙНЕРСЬКОЇ ОСВІТИ

Мета. Метою представлено дослідження є актуалізація методологічних засад навчання етнодизайну засобами краєзнавчої спадщини Вижницького мистецького осередку, зміцнення навчально-методичної бази краєзнавства, наукове обґрунтування її вагомості значення для сучасної освіти.

Методологія. У статті використано загальнонаукові методи: описовий, порівняльний, метод систематизації і синтезу. Під час вивчення краєзнавчої літератури використано аналітичний метод дослідження, а також методи класифікації складових елементів професійних компетентностей в етнодизайн-освіті, що сприятиме безпосередній реалізації перспективних проектів випускників Вижницького фахового коледжу мистецтв і дизайну імені Василя Шкрібляка в творчості та культурному просторі України.

Результати. В результаті проведеного дослідження визначено, що процеси глобалізації, характерні для сучасного суспільства, вимагають осмислення проблем національного відродження, відображення прояву рис національної культури в сучасному етнодизайні; наголошується на тому, що історико-краєзнавча спадщина є основою творчої діяльності в різних напрямках мистецтва та дизайну. Методологія етнодизайну стає важливою складовою сучасної проектно-культури і сприяє якісним змінам естетичних характеристик предметного середовища. Включення складових національної культури та етнодизайну в процес освіти дає можливість формування креативного фахового мислення майбутніх випускників Вижницького фахового коледжу мистецтв і дизайну імені Василя Шкрібляка.

Наукова новизна. Визначено, що ідеї формування наукового підґрунтя для дослідження перспектив концептуальних трансформацій етнодизайну в Україні розвиваються паралельно з процесами глобалізації; закладено концепцію продукування етнодизайнерських ідей та цінностей в умовах сучасних мистецьких практик та формування національної моделі дизайну.

Практичне значущість. Основні твердження статті можуть стати теоретичною, фактологічною і методологічною базою для розробки загальних і спеціальних лекційних курсів та практичних занять з етнодизайну у закладах освіти мистецького та дизайнерського спрямування.

Ключові слова: краєзнавство, етнодизайн, мистецька освіта, Вижницький мистецький осередок, художня культура, національна свідомість.

Вступ. В умовах державотворення України початку ХХІ ст. актуальними постають питання культурного і духовного розвитку студентської молоді. Особливо це стосується ролі історико-краєзнавчого спадщини в розбудові й утвердженні української державності на засадах високої духовності та громадянськості. У добу відродження та піднесення національної свідомості на особливу увагу заслуговує

питання теоретичних і методичних засад навчання студентів етнодизайну, зокрема, у Вижницькому коледжі мистецтв і дизайну імені Василя Шкрібляка. Усе більшого поширення набуває ідея розвитку навчання і виховання особистості через мистецтво, ідея рівноцінності та взаємодоповнюваності наукового і художнього пізнання. Увага зарубіжних освітніх систем до художньої праці, конструктивно-художньої творчості,

дизайну викликана тим, що така діяльність може і повинна забезпечувати взаємозв'язок науково-технічної і мистецької сфер діяльності.

У той же час, дизайнерська освіта нового тисячоліття гостро потребує нової методології, нового типу мислення для визначення перспектив розвитку фахівців. Історико-краєзнавча спадщина як складова етнодизайнерської освіти має великий потенціал і широкі можливості. Молода людина має відбутися не лише як кваліфікований фахівець, здатний працювати в ринковій економіці, а й як особистість, громадянин, патріот української держави. І саме навчальний процес повинен сприяти досягненню поставленого завдання, тому, розглядаючи національну освіту як загальносуспільну і загальнодержавну справу, ми нерозривно пов'язуємо її з історико-краєзнавчою спадщиною.

Аналіз попередніх досліджень.

Методологічні та теоретичні основи досліджень проблеми історичного краєзнавства, зокрема краєзнавчої освіти знаходила відлуння в ідеях зарубіжних і вітчизняних мислителів і педагогів (Демокріта, Аристотеля, Я. А. Коменського, Ж.-Ж. Руссо, Г. С. Сковороди, Т. Г. Шевченка, В. О. Сухомлинського). Суттєвий внесок у вирішення ідеї краєзнавства як педагогічного феномену, зроблено кількома генераціями українських представників, зокрема: М. І. Пироговим, І. І. Срезневським, К. Д. Ушинським та ін.. Питання про знання краю народом, зокрема молоддю, студентством, хвилювало В. Б. Антоновича, Н. П. Дашкевича, Н. В. Молчановського. Прогресивним педагогам зміст освіти уявлявся лише у сукупності із знаннями про

регіон України, специфікою життєдіяльності населення краю (Х. Д. Алчевська, М. М. Аркас, С. В. Васильченко, М. О. Корф, Т. Г. Лубенець, С. Ф. Русова, С. С. Сірополко, Й. Ю. Федькович).

Вагомий внесок у дослідження проблем історії та теорії історичного краєзнавства зробив академік П. Тронько [14; 15]. Особливу увагу автор звернув на процес становлення і розвитку краєзнавства в 50 – 80-ті роки ХХ століття. Значну увагу краєзнавству, його освітньо-виховній функції приділяли видатні вчені та діячі української культури: М. Драгоманов, І. Франко, М. Грушевський, Д. Багалій, Д. Яворницький та інші, чия плідна праця наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. сприяла розвитку краєзнавства як науки та усвідомленню його нерозривного зв'язку з освітньою галуззю. І. Франко написав понад 150 праць, де висвітлював проблеми розвитку краєзнавства. Його численним краєзнавчим дослідженням притаманний глибокий науковий аналіз проблеми вивчення рідного краю [7]. Наприкінці ХІХ ст. в праці «Галицьке краєзнавство» він означив краєзнавство як науку, виокремив його значення і місце в житті суспільства, в освітянській діяльності.

Наукову розробку загальної теорії краєзнавства, більш глибоке опрацювання теоретико-методичних засад спостерігаємо на сторінках наукового збірника «Історичне краєзнавство в системі освіти України: здобутки, проблеми, перспективи» [3]. Авторами здійснено спробу аксіоматично узагальнити теоретичні засади краєзнавства, тобто провести систематизацію наукових знань, за якими окремі теоретичні твердження приймаються за вихідні як аксіоми, а всі інші положення теорії

витають із них шляхом логічних міркувань – доведень.

Одним із головних джерел інформації з історико-культурної спадщини є журнал «Краєзнавство», – друкований орган Національної спілки краєзнавців України, що видається з 1993 р. як відроджений часопис «Краєзнавство» 1927–1930 років. У журналі публікуються статті, присвячені історії краєзнавчого руху в Україні, галузям краєзнавства, збереженню, використанню, популяризації пам'яток історії та культури, теорії та практиці українського музейництва, пам'яткознавства та туристичної справи, питанням історичної регіоналістики, мікроісторії та історії повсякденності, видатним постатям, висвітлюються сучасні краєзнавчі події [2; 4; 6].

Проблема взаємозв'язків краєзнавства і дизайнерської освіти є актуальною. Що стосується поняття «етнодизайн», то воно ще не до кінця сформульоване науковцями, оскільки нещодавно стало предметом теоретичних досліджень та наукових дискусій. Але проблему етнодизайну виокремлено у працях А. І. Бровченка [1], Л. А. Корницької [5], Р. М. Силко [9], В. П. Тименка [11], П. М. Татіївського [10], В. Ф. Прусак [8], які приділяють провідну увагу навчанню та вихованню на основі національної культури, декоративно-прикладного мистецтва і дизайну у професійній освіті.

Предметом активного обговорення означена тематика була на науково-практичних конференціях науковців, краєзнавців та освітян. Проте, недостатньо висвітлений методологічний аспект взаємодії краєзнавства та освіти потребує всебічної розробки, вироблення дієвого

механізму їх взаємодії, активізації політики державного сприяння цьому процесу.

Постановка завдання. Питання етнодизайн-освіти тісно пов'язані зі змінами, що відбуваються у суспільно-політичному житті держави, її соціально-економічній сфері, у сфері матеріального виробництва. Ці зміни потребують перегляду вимог щодо професійної підготовки студентів вищих мистецьких навчальних закладів. Сучасне суспільство потребує підготовки конкурентоспроможного випускника, готового до роботи на ринку праці в Україні, враховуючи нові світові тенденції, від яких залежить економічна могутність держави та добробут нації.

Реалії сьогодення потребують професійної підготовки студентів вищих мистецьких навчальних закладів, творчі якості яких необхідно розкривати саме в процесі навчально-виховної діяльності на засадах етнодизайну, розвиваючи творчий потенціал кожного студента, долучаючи до народного мистецтва, духовних та культурних національних цінностей, підвищуючи у такий спосіб загальну культуру особистості, фахівця, громадянина, що є запорукою культурного поступу суспільства.

Результати дослідження. Сучасна освіта повинна створювати відповідні підвалини для формування людини-громадянина, розкриття її творчих можливостей, задоволення особистих та суспільних інтересів. Отже, передбачуваною стає роль освіти в осмисленні багатовікової минувшини, передусім, втрати державності, спроб її відновлення, тобто закономірностей і тенденцій внутрішнього розвитку в загальноукраїнському і

регіональному контекстах, та історичного краєзнавства – в розчищенні, відновленні, наповненості джерел національної пам'яті, відживлення, зміцнення та активізації національної свідомості на локально-регіональному рівні.

Інтерес, викликаний зацікавленістю історичним краєзнавством, і взагалі проблемами краєзнавства, дає підставу стверджувати, що сьогодні вонно переживає справжнє піднесення. З 1991 р. зусиллями вчених істориків, краєзнавців проведено близько 500 міжнародних, всеукраїнських і регіональних науковокраєзнавчих конференцій, симпозіумів, «круглих столів», опубліковані збірники, матеріали яких склали невичерпну скарбницю знань з історичного краєзнавства. Координаційним центром краєзнавчого руху в державі з березня 1991 р. стала Всеукраїнська спілка краєзнавства (з жовтня 2008 року має статус Національної спілки краєзнавства), яку очолює академік П. Т. Тронько. Спостерігається розгортання роботи на місцях. У більшості областей і регіонів України створено регіональні осередки. Відбувається вдаль поєднання академічних і громадських форм роботи в галузі історичного краєзнавства.

Як стверджувала О. Кашаба, «Осмислюючи свою історію, зберігаючи і примножуючи скарбницю історико-культурної спадщини, у кожного громадянина формується почуття бережливого ставлення до минувшини свого народу, пам'яток історії і культури, а отже воно життєздатне, спроможне творчо розвиватись; історичному краєзнавству в цьому процесі належить провідна роль [4, с. 96]. Авторка визначає краєзнавство як метод, дидактичний принцип, за допомогою

якого можна підвищувати ефективність навчально-виховного процесу в освітніх закладах усіх типів, успішно опановувати основи наук, допомагати формувати практичні вміння і навички. Крім того, краєзнавство сприяє вихованню в особистості громадянської позиції як інтегрованої якості. Інколи в окремий напрям виділяють навчально-освітне (виховне, шкільне) краєзнавство, підкреслюючи цим його роль у відродженні національно-історичної пам'яті в учнівської молоді [4, с. 101].

Етнодизайн в Україні – один із найперспективніших напрямів дизайн-діяльності, оскільки має потужний потенціал для того, щоб стати основою національного стилю та представляти український дизайн на світовому ринку. Крім того, етнодизайн за нинішньої політично-соціальної ситуації постає важливим чинником консолідації українського суспільства.

У сучасних умовах українську етнодизайн-освіту як нову модель дизайнерської підготовки потрібно будувати на засадах інтеграції декоративно-ужиткового мистецтва та професійного дизайну, користуючись при цьому національними духовними традиціями, надаючи більш широкого розвитку поняттю «етнодизайн», який є невичерпним джерелом для розвитку предметного середовища. З орієнтацією на розвиток творчої особистості, вихованої з урахуванням надбань національної культури, професійна підготовка студентів у Вишницькому коледжі мистецтв і дизайну ім. Василя Шкрібляка здійснюється на засадах етнодизайну. Основним чинником функціонування Вишницької крайової школи, дотримання і розвитку в ній

народних традицій стало широке залучення її керівництвом до викладацької роботи знаних народних майстрів, котрі ставали для учнів незаперечними авторитетами.

Розробка змісту і організаційних форм реалізації етнодизайнерської освіти у Вижницькому коледжі базується на взаємодії трьох складових: наукова розвідка і вивчення автентичних зразків, розробка сучасних форм дизайну на основі автентичного зразка, презентація доробку студента з метою випробування своїх творчих можливостей. У такий спосіб планується та експериментально апробується методично-процесуальне забезпечення освітнього процесу, створюється сприятливе предметно-розвивальне середовище.

На прикладі підготовки дизайнерів одягу розкриємо сутність кожної з цих трьох складових. Заглибленому вивченню студентами Вижницького коледжу історії традиційного одягу на Вижниччині сприяло проведення у 2017 – 2019 рр. польового дослідження в населених пунктах району – сс. Виженка, Черногузи та Іспас, а також у м. Вашківці, яке хоч і не є гуцульським, але має свої самобутні одягові традиції. У рамках дослідження вивчено наявну літературу, колекції одягу етнографічних та історико-краєзнавчих музеїв Вижницького району, зроблено описи зі старих фотографій та зі слів жителів і майстрів традиційного одягу.

Дослідження було розпочато з вивчення фондів Музею старожитностей та етнографії Буковинської Гуцульщини при Вижницькому коледжі прикладного мистецтва, який почав офіційно діяти в 2010 році з нагоди 105-ї річниці з дня заснування Крайової школи різьбярства та металевої орнаментики в м. Вижниця. Окрасу

експозиції музею становлять комплекси чоловічого та жіночого одягу населених пунктів Вижницького району: вишиті сорочки, поясний та верхній одяг, головні убори, прикраси, взуття тощо. Оглядаючи екскурсію виставкою музею, студенти відзначали, що костюм буковинських горян, створений за принципом зіставлення його частин, відбивав розповсюджений в народі ідеал краси, в поняття якого входила горда осанка, високий зріст, динамічна фігура при міцній будові тіла, він ніс у собі відтінок життєстверджуючого оптимізму.

Особливу увагу при вивченні експонатів музею було приділено оформленню святкових сорочок: представлені розмаїті вишивки вовною, заповоччю, сріблястими і золотистими нитками, бісером, який імпортували на Буковину з Чехії та Румунії. Традиційне вбрання горян завжди виготовлялося з натуральних складників, і основну їх частину складали вироби з овечої шерсті – вовни. Зі шкіри робили кептарі та кожухи.

Завдяки проведеним дослідженням студенти дізналися, що у повоєнні роки (середина ХХ ст.) манера вдягатися на свята змінилася: жінки та чоловіки все частіше поєднували традиційне вбрання з одягом фабричного виробництва. Тобто, традиційна «ноша» почала виходити з масового вжитку, та все ж побутувала в окремих осередках, але у трансформованому вигляді. Народне вбрання на Вижниччині гармонійно поєднувало в собі доморобні та фабричні матеріали. Самобутні одягові традиції Вижниччини висвітлюються у документальному фільмі, знятому в 2017 р. (рис.1).

Розробці сучасних моделей одягу передують кропіткою вивчення основ моделювання і крою костюма, теорії кольору, композиції, проектної графіки. Метою процесу творення є складний синтез модних сьогодні форм та унікальних зразків крою, вишивки, орнаментальних схем традиційного вбрання. Основна мета, яка переслідується дипломниками – це сучасна інтерпретація та нове трактування як дуже відомих орнаментальних мотивів, прийомів крою і формотворення, так і унікальних маловживаних вишитих візерунків та інших характерних особливостей. Автори вдало використовують у своїх роботах кольорову ритміку орнаментальних смуг різної ширини, це вказує на те, що аналогами для створених виробів слугували автентичні українські вишивки. Вишиті вироби вижницької школи рясніють численними розетками-розкидками ромподібної та квадратної форм різного масштабу, що нашоє вказує на думку, що юні художники люблять експериментувати з пропорційними величинами та сміливо трансформують елементи народної вишивки.

Виготовлення моделей одягу – важлива, але не остаточна стадія творчого процесу. Важливе значення має популяризація, показ, презентація виконаних моделей широкому загалу не лише поціновувачів народного мистецтва, а й майбутніх споживачів виготовлених зразків.

Одним із потужних заходів, що реалізує взаємодію краєзнавства та дизайнерської освіти, став спільний проект Вижницької та Косівської районних рад «Популяризація історико-культурної спадщини Гуцульщини за межами

етнорегіону шляхом збереження одягових традицій» (2018 р., рис. 2). Проект став переможцем Конкурсу ініціатив місцевих карпатських громад, який проводився Асоціацією ЄВРОРЕГІОН «КАРПАТИ – Україна» за фінансової підтримки Львівської, Закарпатської, Івано-Франківської, Чернівецької обласних рад, компанії ДТЕК та ПАТ «Концерн Галнафтогаз».

Партнерами цього проекту були такі освітні заклади, як Вижницький коледж прикладного мистецтва ім. В.Ю. Шкрібляка, Косівський музей народного мистецтва та побуту Гуцульщини (філіал Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського) та Косівський інститут прикладного та декоративного мистецтва ЛНАМ.

З метою презентації міжрегіонального проекту та потенціалу організацій-партнерів щодо збереження та розвитку автентичних традицій і їх сучасних мистецьких інтерпретацій, під час проведення на Вижниччині XXVI Міжнародного гуцульського фестивалю, відбулося відкриття етнографічної виставки «Минуле і сучасність», адаптованої для осіб з вадами слуху та проведено Міжнародну науково-практичну конференцію «Елементи нематеріальної культурної спадщини – сутнісна основа сучасних гуцульських традицій» (рис. 3).

Окрім запланованих заходів презентації, було проведено масштабне «Свято гуцульської вбирі» (рис. 4) та встановлено рекорд України «Найбільша кількість людей у гуцульських кептарях на одній локації». Свято гуцульської вбирі об'єднало в собі 7 виступів фольклорних колективів та виконавців з Вижницького

району, 13 показів традиційного гуцульського та стилізованого одягу й прикрас з учасниками з Вижницького й Путильського районів Чернівецької області, Верховинського та Косівського районів Івано-Франківської області, м. Білгород-Дністровськ Одеської області (національні болгарські костюми) та краю Екабпілс Республіки Латвія (національні латвійські костюми).

Реалізація даного проекту дозволила презентувати гуцульську автентичну моду Вижниччини поза межами району, а саме: в місті Рахів Львівської області в рамках участі

у Західноукраїнському фестивалі «Куховарня RadoFest», в м. Косів на «Лудинє-фест» – фестивалі автентичного одягу; одягові традиції Гуцульщини з двох районів-учасників (автентичні та в стилі нео-фольк) поза межами етнорегіону в місті Трускавець у рамках проведення IV Форуму місцевого розвитку (рис. 5).

Отже, не можна не погодитись, що етнодизайн виступає посередником між виробництвом і народним мистецтвом, одночасно залучаючи чуттєві здібності та духовність людини.

Рис. 1. Зйомки документального фільму «Одягові традиції Гуцульщини», 2017 р.

Рис. 2. Показ колекцій дипломних робіт в рамках проекту «Популяризація історико-культурної спадщини Гуцульщини», 2018 р.

Рис. 3. Міжнародна науково-практична конференція «Елементи нематеріальної культурної спадщини – сутнісна основа сучасних гуцульських традицій». Вижниця, 2019 р.

Рис. 4. Покази традиційного та стилізованого гуцульського одягу, 2019 р.

Рис. 5. Форум місцевого розвитку, м. Трускавець, 2019 р.

Висновки. Історико-краєзнавча спадщина, яка є складовою національної освіти, сприяє відродженню регіональних традицій, консолідації нації. Запроваджуючи досвід навчання студентів етнотдизайну у Вишніцькому коледжі дизайну і мистецтв, можемо відзначити, що основними напрямками роботи є вивчення і збереження краєзнавчої спадщини країни, культивування виразних і функціональних рис сучасного дизайну, збагаченого традиціями, усвідомленням своєї належності до них як представників і спадкоємців. Цілісне осмислення історико-краєзнавчої

спадщини та окремого спеціалізованого напряму етнотдизайнерської підготовки студентів в умовах реформування вищої освіти потребує подальшого вдосконалення. Взаємодія дослідницької, виробничої та популяризуючої складових має стати підґрунтям для відродження культури та духовних цінностей, самоідентифікації й бачення молодими фахівцями свого місця в глобальному культурномистецькому просторі. Творче осучаснення традиційних художніх форм сприятиме розвитку національного стилю й утвердженню культурного іміджу Української держави.

Література

1. Бровченко А. І. Формування фахової компетентності з основ етнотдизайну у майбутніх учителів трудового навчання: автореферат дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.02 – теорія та методика трудового навчання. К., 2011. 21 с.

2. Гуменюк Т. Історичне краєзнавство в західних областях УРСР (перша половина 1950–х – 80-ті рр. ХХ ст.): історіографія проблеми. Краєзнавство. 2012. № 1. С. 33–40.

URL:

<http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/60133>

3. Історичне краєзнавство в системі освіти України: здобутки, проблеми, перспективи: Наук. зб. / Ін-т історії України, Укр. академ. істор. наук. Кам'янець-Подільський: Абетка-Нова, 2002. 368 с.

4. Кашаба О. Історичне краєзнавство як складова національної освіти: теоретичний аспект. Краєзнавство, 2010. № 1–2. С.96–104. URL:

<http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/31978/12-Kashaba.pdf?sequence=1>

5. Корницька Л. А. Використання елементів етнодизайну у підготовці фахівців швейного профілю. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2008. № 4. 82–92. URL: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/handle/123456789/1545>

6. Латишева Л. Роль історичного краєзнавства у патріотичному вихованні студентів. Краєзнавство. 2011. № 3. С. 77–80. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/32611>

7. Лехман І. І. Франко – пропагандист краєзнавчих екскурсій. Краєзнавство. Географія. Туризм. 2003. №41. С. 22.

8. Прусак В. Ф. Організаційно-педагогічні засади підготовки майбутніх дизайнерів у вищих навчальних закладах України: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти. К., 2009. 20 с.

9. Силко Р. М. Розвиток методики прикладного мистецтва Готфрідом Земпером у художньо-промислових школах Західної Європи (друга половина XIX століття) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 05.01.03 Технічна естетика. К., 2002. 23 с.

10. Татіївський П. М. Особливості становлення та перспективи розвитку дизайну в Україні: автореф. дис. ... канд. техн. наук: спец. 05.01.03 «Технічна естетика». К., 2002. 23 с.

11. Тименко В. П. Початкова дизайн-освіта: теорія і практика формування конструктивних умінь особистості: Монографія. К.: Педагогічна думка, 2010. 380 с.

12. Тронько П. Т. Краєзнавство в Україні: Здобутки і проблеми: До III з'їзду Всеукраїнської спілки краєзнавців. К.: Інститут історії України НАН України, 2003.

125 с.
URL: http://resource.history.org.ua/publ/kraj_2006_1_7 (дата звернення 16.12.2019).

13. Тронько П. Т. Краєзнавство у відродженні духовності та культури: Досвід. Проблеми. Перспективи. К.: Рідний край, 1994. 107 с.

References

1. Brovchenko, A. I. (2011). Formuvannia fakhovoi kompetentnosti z osnov etnodyzainu u maibutnix uchyteliv trudovoho navchannia [Formation of professional competence on the basis of ethno-design in future teachers of vocational training]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv. 21. [in Ukrainian].

2. Humeniuk, T. (2012). Istorychne kraieznnavstvo v zakhidnykh oblastiakh URSR (persha polovyna 1950-kh – 80-ti rr. XX st.): istoriohrafiaa problemy [Historical local history in the western regions of the USSR (first half of the 1950s – 1980s): historiography of the problem]. *Kraieznnavstvo*. 33–40. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/60133> [in Ukrainian].

3. Istorychne kraieznnavstvo v systemi osvity Ukrainy: zdobutky, problemy, perspektyvy: Nauk. zb. (2002). [The historical local history in the education system of Ukraine: achievements, problems, prospects: Science. Sat.]. In-t istorii Ukrainy, Ukr. Akadem. istor. nauk. Kamianets-Podilskyi: Abetka Nova. 368. [in Ukrainian].

4. Kashaba, O. (2010) Istorychne kraieznnavstvo yak skladova natsionalnoi osvity: teoretychnyi aspekt [The historical local history as the component of national education: theoretical aspect]. *LocalHistory*. 1–2. 96–104. URL:

<http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/31978/12-Kashaba.pdf?sequence=1>

[in Ukrainian].

5. Kornyska, L. A. (2008). Vykorystannia elementiv etnodyzainy u pidhotovtsi fahivtsiv shveinoho profilu [The use of ethno-design elements in the training of sewing profile specialists]. *Pedagogika i psykholohia profesiinoi osvity – Pedagogy and psychology of vocational education*. 4. 82–89. URL: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/handle/123456789/1545> [in Ukrainian].

6. Latsheva, L. (2011). Rol istorychnogo kraieznavstva u patriotychnomu vyhovanni studentiv [The role of historical local history in patriotic education of students]. *Local History*. 3. 77–80. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/32611> [in Ukrainian].

7. Lechman, I. I. (2003). Franko – propahandyst kraieznavchih ekskursii [I. Franko – the propagandist of local excursions]. *Local History. Geography. Tourism*. 41. 22. [in Ukrainian].

8. Prusak, V. F. (2009). Orhanizatsiino-pedahohichni zasady pidhotovky maibutnikh dyzaineriv u vyshchikh navchalnykh zakladakh Ukrainy [The organizational and pedagogical principles of training future designers training at the higher educational institutions of Ukraine]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv. 20. [in Ukrainian].

9. Silko, R. M. (2002). Rozvytok metodyky prykladnoho mystetstva Gotfridom Zemperom

u hudozhnio-promyslovyh shkolah Zahidnoi Yevropy (druha polovyna XIX st.) [The development of Gottfried Zemper's Applied Arts Methodology at the artistic and industrial schools in Western Europe (second half of the XIX century)]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv. [in Ukrainian].

10. Tatievsky, P. M. (2002). Osoblyvosti stanovlennia ta perspektyvy rozvytku dyzainu v Ukraini [Features of formation and prospects of development of design in Ukraine]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv. 23. [in Ukrainian].

11. Tymenko, V. P. (2010). *Pochatkova dyzain-osvita: teoriia i praktyka formuvannia konstruktyvnykh umin osobystosti [Elementary design education: the theory and practice of forming constructive personality skills]*. Monohrafiia. Kyiv: Pedahohichna dumka. [in Ukrainian].

12. Tronko, P. T. (2003). Kraieznavstvo v Ukraini: Zdobutky i problemy [Local history in Ukraine: Achievements and problems]. *Do III z'izdu Vseukrainskoi spilky kraieznavtsiv*. Kyiv: Instytut istorii Ukrainy NAN Ukrainy. 125. URL: http://resource.history.org.ua/publ/kraj_2006_1_7 (Last accessed 09/01/2020) [in Ukrainian].

13. Tronko, P. T. (1994). *Kraieznavstvo u vidrodzhenni dukhovnosti ta kultury: Dosvid. Problemy. Perspektyvy*. [Local History in the Revival of Spirituality and Culture: Experience. Problems. Prospects]. Kyiv: Ridnyi kraj. 107. [in Ukrainian].

THE HISTORICAL-LOCAL HERITAGE AS AN EFFECTIVE MECHANISM OF ETHNODIZING EDUCATION

GAVRYLIUK R. M.

Vyzhnytsia Applied College of Arts and Design named after Vasil Shkribliak

Purpose. The dissemination of the local lore and the strengthening of the educational and methodological base of local lore in the system of ethno-design education, the popularization of the historical-lore heritage of the Vyzhnytsia art center, the actualization of methodological foundations of ethno-design teaching, their scientific substantiation of importance.

Methodology. The article uses general scientific methods of descriptive, comparative, the method of systematization and synthesis. During the studying of local lore the analytical method of research, as well as the methods of classification of components of professional competencies in ethno-design education of future specialists of creative direction, were used, which will contribute to the direct realization of perspective projects of the graduates of Vyzhnytsia Applied College of Arts and Design named after Vasil Shkribliak in the creativity and the cultural field of Ukraine.

Results. As a result of the research it is established, that the historical and local lore is the basis of creative activity in various fields of art and design. It is determined, that the processes of globalization, characteristic of modern society, require the understanding of the problems of the national revival, the reflection of the manifestation of the national culture features in modern ethno-design. The ethno design methodology is becoming an important component of modern culture and leads to significant changes in the composition of the aesthetic characteristics of the subject environment. The inclusion of the components of the national culture and ethno-design in the educational process gives the opportunity to form the creative professional thinking of future graduates of Vyzhnytsia Applied College of Arts and Design named after Vasil Shkribliak.

Scientific novelty. The idea of forming the scientific basis for exploring the perspectives of conceptual transformations of ethno-design in Ukraine, taking into account the processes of globalization and regional specificity, was further developed in the article; the understanding of the influence of socio-political situation in Ukraine on the development of ethno-design.

Practical significance. The main statements of the article can be the theoretical, factual and historiographic basis for the development of general and special lecture courses and seminars at the educational establishments of arts and culture, as well as used in the educational process for preparatory courses in ethno-design.

Key words: *Bukovynian Hutsul region, artistic education, Vyzhnytsia art center, artistic culture, national consciousness.*

ІНФОРМАЦІЯ
ПРО АВТОРА

Гаврилюк Роман Миколайович, директор Вижницького фахового коледжу мистецтв і дизайну імені Василя Шкрібляка, ORCID 0000-0002-7667-1922, **e-mail:** roman.gavrilyuk.79@gmail.com

Цитування за ДСТУ: Гаврилюк Р. М. Історико-краєзнавча спадщина як ефективний механізм етнодизайнерської освіти. *Art and design*. 2020. №1. С. 94-104.

<https://doi.org/10.30857/2617-0272.2020.1.7>

Citation APA: Gavryliuk, R. M. (2020) The historical-local heritage as an effective mechanism of ethnodizing education. *Art and design*. 1. 94-104.